

13. 1. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konkurenční doložka podle Občanského zákoníku číslo 89/2012 Sb. v platném znění a konkurenční doložka dle Zákoníku práce číslo 262/2006 Sb. v platném znění.

Konkurenční doložka je upravená především v § 310 Zákoníku práce v platném znění, kde je stanoveno v odstavci 1 uvedeného paragrafu „, byla-li sjednána konkurenční doložka, kterou se zaměstnanec zavazuje, že se po určitou dobu po skončení zaměstnání, nejdéle však po dobu jednoho roku zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu, je součástí konkurenční doložky závazek zaměstnavatele, že zaměstnanci poskytne přiměřené peněžité vyrovnání.....“

Ústavní soud dospěl k jednoznačnému závěru, že úprava konkurenčních doložek, jak je provedena v Zákoníku práce, je navázána zejména na článek 26 Listiny základních práv a svobod, které zaručuje svobodné podnikání. Toto ustanovení přímo chrání jednotlivce primárně před zásahy ze strany veřejné moci, avšak ovlivňuje i výklad zákonné úpravy, která má sloužit k ochraně podnikatelské činnosti před škodlivými zásahy jednotlivců. Článek 26 Listiny dává obecným soudům povinnost poskytnout ochranu podnikatelské činnosti, pokud je do ní v souvislosti s porušením smluvního závazku, plynoucího z konkurenční doložky zasaženo způsobem, který by jen potencionálně zvýhodňuje konkurenci. Tento ústavní výklad ustanovení § 310 Zákoníku práce by měl podnikateli (zaměstnavateli) zaručit právo na svobodné podnikání, které však může být plnohodnotně rozvíjeno pouze v prostředí, jež důsledně chrání případné zneužití informací, nabytých při výkonu zaměstnání.

Správný výklad konkurenční doložky podle § 310 Zákoníku práce by měl být také v souladu s ústavní zásadou pacta sunt servanda, tedy že smlouvy je třeba dodržovat. Zaplacení smluvní pokuty sjednané v konkurenční doložce je určující pouze při porušení povinnosti bývalého zaměstnance zdržet se výkonu výdělečné činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti bývalého zaměstnavatele, avšak nikoli doba trvání nového zaměstnání. To znamená, že pokud by byla porušena konkurenční doložka, byť jen na krátkou dobu, není možné smluvní pokutu, sjednanou v konkurenční doložce moderovat (zdroj: Ústavní soud Brno TZ 51/2019).

Obecně platí, že konkurenční doložku podle § 310 Zákoníku práce v platném znění lze sjednat pouze u určitého druhu smluvních vztahů. Dle uvedeného ustanovení lze konkurenční doložku sjednat tam,

kde to je možné od zaměstnance spravedlivě požadovat, a to s ohledem na povahu informací, znalosti pracovních a technologických postupů, které získal v zaměstnání u bývalého zaměstnavatele. Dalším důležitým faktem je, že druh informací musí po skončení pracovního poměru závažným způsobem ztížit činnost bývalého zaměstnavatele. Ustanovení § 310 Zákoníku práce má kogentní povahu a nelze se od něj smluvně odchýlit. Z uvedeného vyplývá, že nelze sjednat konkurenční doložku u takových profesí, jako je řidič, uklízečka a podobně.

Konkurenční doložka se používá většinou ve smlouvách s pracovníky minimálně středního a vyššího managementu. Také je třeba zmínit, že i Zákoník práce vylučuje užití konkurenčního ujednání u pedagogických pracovníků ve školství a podobně.

Co se týká konkurenční doložky dle Zákona 89/2012 Sb. Občanského zákoníku v platném znění, je konkurenční doložka obsažena v § 2518 § 2519 a také 2975, kde se jedná o zakázanou konkurenční doložku.

Konkurenční doložka, sjednaná dle ustanovení § 2518 Občanského zákoníku v platném znění musí mít zásadní náležitosti, a to vymezení území a okruhu osob. V textu konkurenční doložky je třeba předně určit území nebo okruh osob na určitém území, ve vztahu k němuž se bude zákaz konkurenční doložky konkurenční činnosti vztahovat. Dané území musí být vymezeno dostatečně určitě.

Dále musí být v konkurenční doložce obsažena doba trvání konkurenční doložky, která nesmí v žádném případě přesáhnout dva roky. Délka dvou let je maximální hranicí. V rámci požadavku přiměřenosti však může být sjednána konkurenční doložka i na kratší dobu. Současně také může dojít k omezení rozsahu konkurenční doložky soudem dle ustanovení § 2518 odst. 2 Občanského zákoníku v platném znění. Další podmínkou je věcný rozsah konkurenční doložky, jež představuje určení činností, které budou obchodnímu zástupci zakázány. Činnost, která má být zakázána obchodnímu zástupci, tedy musí být určena konkrétně s tím, že bylo judikováno, že vymezení zákazu konkurence tak, že jde o zákaz výkonu činnosti v oblastech obdobných, v nichž vyvíjel obchodní zástupce činnost a zákaz prodeje obdobných výrobků a zboží, je široké a neurčité a představuje nepřiměřený zásah do práv svobodného podnikání. Další podmínkou je forma ujednání o konkurenční doložce, kdy ujednání o konkurenční doložce musí být sjednáno písemně, a ač to není v § 2518 Občanského zákoníku v platném znění stanoveno výslovně, plyne to z obecného požadavku na písemnou formu smlouvy o obchodním zastoupení.

Příslušný soud má také možnost omezit rozsah konkurenční doložky, což je upraveno v § 2518 odst. 2 Občanského zákoníku v platném znění, kdy se dává soudu možnost omezit konkurenční doložku, omezuje-li obchodního zástupce konkurenční doložka více, než vyžaduje potřebná míra ochrany zastoupeného. Uvedené je třeba vždy posuzovat na základě konkrétních okolností jednotlivého případu.

Za zmínku také stojí § 2519 Občanského zákoníku - Zakázaná ujednání, který stanoví, že zakázaná jsou ujednání odchylovající se od § 2489, 2495, 2496 odst. 1, 2497 nebo 2498. Ve druhém odstavci zmíněného paragrafu potom je stanoveno, že k ujednáním, která se odchyľují od § 2504 odst. 2, 2505, 2506, 2507, 2514, 2515, 2516 nebo 2517 v neprospěch obchodního zástupce se nepřihlíží.

Shora popsaná ustanovení vymezují, které ustanovení právní úpravy obchodního zastoupení jsou kogentního charakteru. V odstavci 1 je uveden výčet ustanovení, která jsou oboustranně kogentní, naproti tomu v odstavci 2 §2519 Občanského zákoníku v platném znění jde o výčet ustanovení jednostranně kogentní ve prospěch obchodního zástupce. Účastníci se od nich nemohou odchýlit, bylo by to v neprospěch obchodního zástupce, avšak byla-li by taková odchylka ve prospěch obchodního zástupce, je možno odlišné ujednání připustit.

Shora popsaná ustanovení o konkurenční doložce dle Občanského zákoníku v platném znění a Zákoníku práce v platném znění mají určitá specifika, když podle Občanského zákoníku je možné aplikovat Rozhodčí doložku toliko na institutu obchodního zastoupení a naopak konkurenční doložku dle Zákoníku práce lze aplikovat pouze u zaměstnance.

Mgr. Jiří Vágner,

advokát

[Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.](#)

Sokolská třída 60
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 941 946

Fax: +420 224 941 940

e-mail: advokati@akbsn.eu

[1] Občanský zákoník - komentář, Petrov, Výtisk, Beran, I. vydání 2017, nakladatelství C. H. Beck

[2] rozhodnutí NS ze dne 19. 2. 2016, sp. zn. 21 Cdo 4393/2015

[3] Ústavní soud, Brno, TZ 51/2019

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)